

Skelnen mellem pesticidkilder

- diskussionsoplæg på workshop på ATV Vintermøde 2012

Nina Tuxen

Mange forskellige kilder

Fladekilder

- Fladekilder stammer fra regelret anvendelse af pesticider. Pesticiderne anvendes her i relativt små koncentrationer, men på store arealer

Punktkilder

- Områder, hvor spild eller bortledning har fundet sted, og hvor der derfor kan optræde stoffer med høje koncentrationer på et begrænset areal

Mange forskellige kilder

Gamle kilder

Nye kilder

Fladekilder

Punktkilder

Fladekilder

Punktkilder

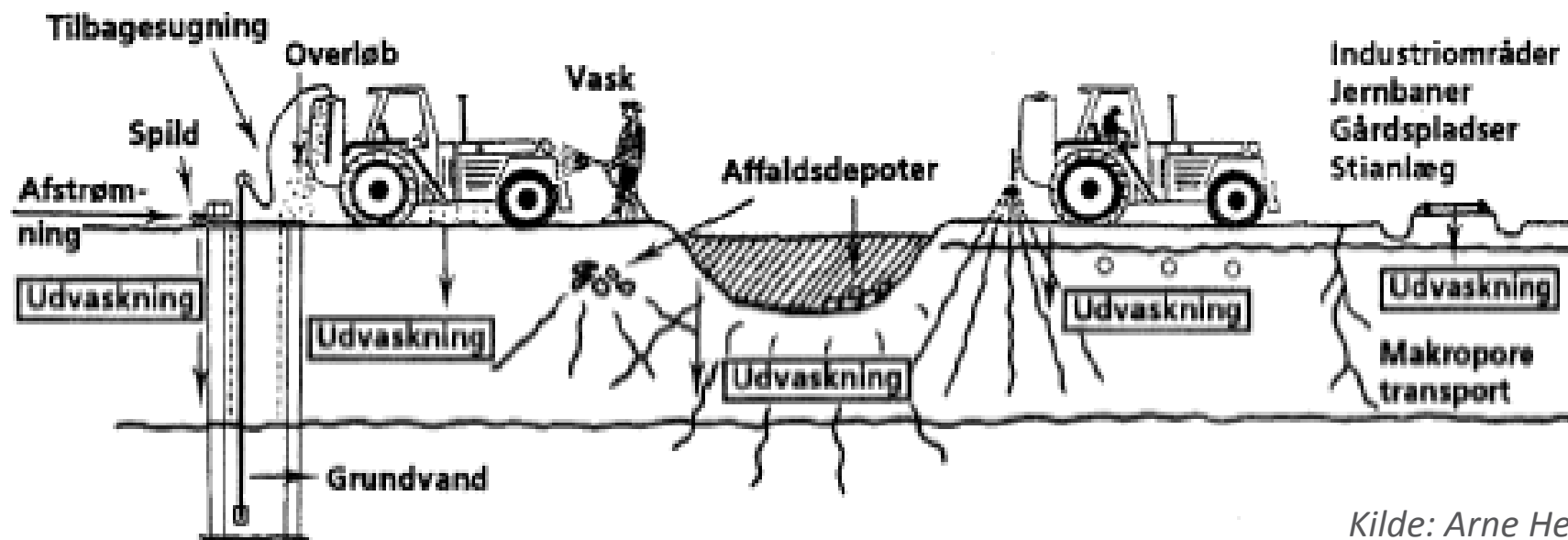
Der er sket mange ændringer over årene:

- ændringer i forbrug og anvendte stoffer
- ændret sprøjte- og håndteringspraksis
- ændret forståelse af miljøproblemer relateret til pesticidanvendelse

- Hvordan skelner man mellem kilderne ?
- Hvad kan vi forvente ved punktkilderne?
  - Stoffer
  - Koncentrationer
  - Andre karakteristika
- Miljøstyrelsen har netop igangsat et stort projekt om dette:
  - Region Syddanmark, GEUS, DTU og Orbicon
  - Udvikle et koncept til at afgøre om et fund af pesticider i grundvand skyldes en punktkilde eller en fladekilde
    - Fundmønstre – kan man se forskel?
    - Realistiske udfald af kilder
    - Hvad er typisk på punktkilder
    - Forbrug og anvendelsesmønstre (primært input til de øvrige aktiviteter)
  - Færdigt ultimo 2012

Eksempler på punktkilder

- Oplag af pesticider (risiko for uheld eller udsivning til kloak, drænsystem mv.)
- Blanding og påfyldning (risiko for uheld eller spild med de koncentrerede midler)
- Rengøring/vaskepladser (risiko for udledning af koncentrerede mængder af aktivstofferne på ét og samme sted)
- Bortskaffelse af emballage og pesticidrester

Karakteristika ved en punktkilde

- Lille areal (få m²)
- Komplekse forhold
  - Geologi
  - Hydrogeologi
  - Grundvandskemi
- Spild sandsynligvis sket for mange år tilbage
- Mange stoffer

Højeste konc. (µg/l)	AVJ-Erfa fra 2002 (123 stk.)	Andre punktkilder (25 stk.)
0-10	95%	56%
10-100	5%	24%
>100	<1%	20%

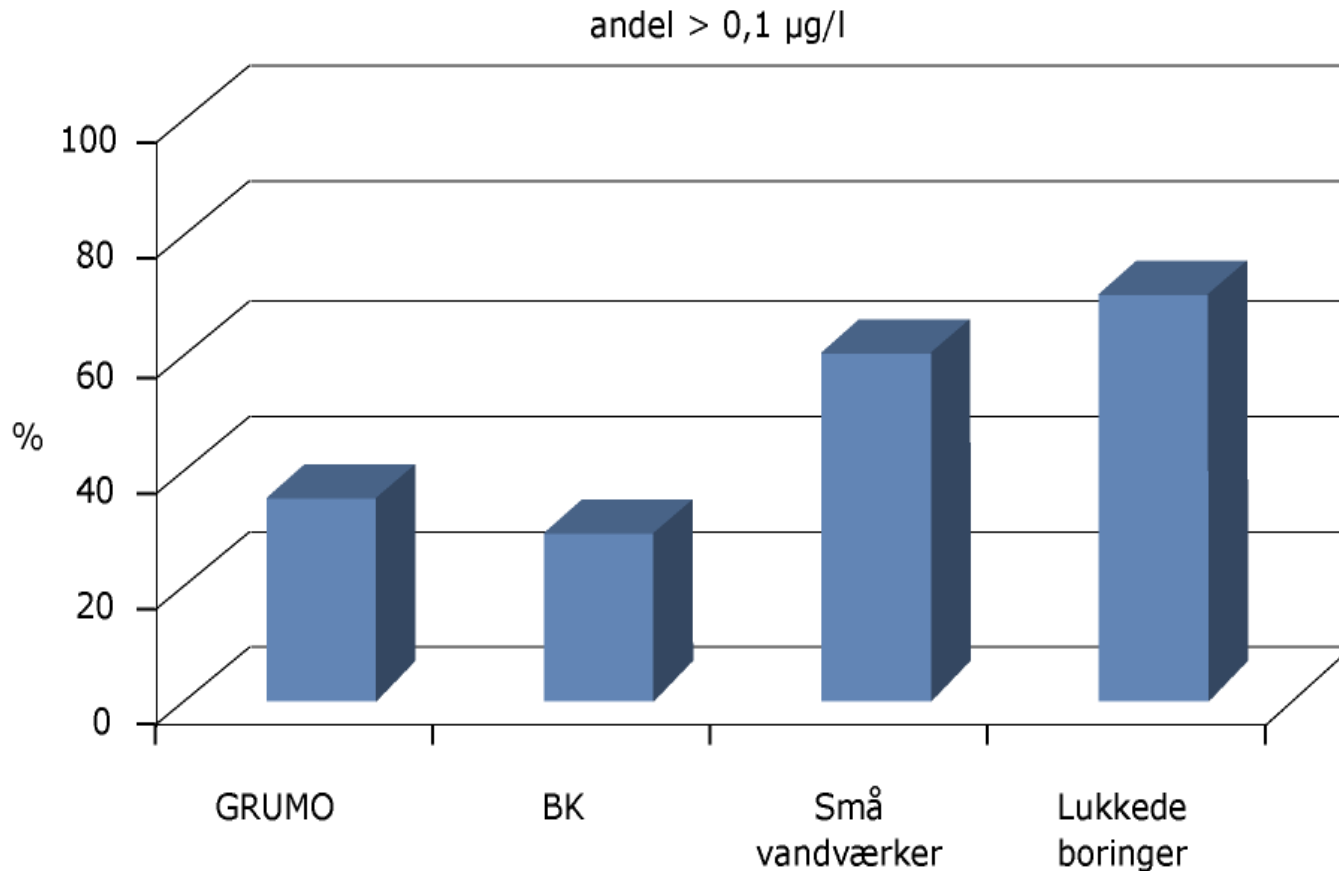
Hvordan skelner man mellem kilderne ?

- Høje koncentrationer skyldes punktkilder
- Lave koncentrationer skyldes fladekilder
- Men:
  - Nedbrydning fra punktkilde til grundvandsboring kan reducere koncentrationen
  - Opblanding i "rent" vand – fx i en vandværksboring kan reducere koncentrationen
  - Hvad er en "høj" og en "lav" koncentration?
  - 0,1 µg/l er grænseværdien men i hvad er "højt" i et kildeområde?

Eksempel på anvendelse af koncentrationer til identifikation af kildetype

- Data fra GRUMO, LOOP og vandværkernes boringskontrol 1991-1998
- 0,1 $\mu\text{g/l}$ sat som skæringsgrænsen

Gruppediskussion af case

- udfordringerne

- Bred gruppesammensætning på workshoppen
- Formål:
  - Anskueliggøre udfordringerne med grundvandsforurening med pesticider afhængig af om det er en punktkilde eller –fladekilde
  - Belyse de enkelte aktørers vinkler på problemstillingen
  - Åbne op for en frembringende dialog mellem aktørerne
- Ikke diskussion af handlemuligheder - *endnu*
- Kort præsentation i gruppen
- Bordformandens opgaver

Oplæg til 4 cases

- Fire cases med hver sit problemstof:
  - Fund af BAM i flere indvindingsboringer på 0,1-0,2 $\mu\text{g/l}$. Vandværket har afværgepumpet for at hindre yderligere spredning. Ingen kilder lokaliseret i umiddelbart nærhed af kildepladsen. Beliggende i område med marker, landbrug samt nærliggende by
  - MCPA på en lokalitet med en tidligere maskinstation. Summen af pesticider udgør 116 $\mu\text{g/l}$, heraf MCPA 95 $\mu\text{g/l}$. Håndtering af pesticider har fundet sted i umiddelbart nærhed.
  - På en landbrugsejendom er der konstateret indhold af glyphosat på mellem 2-16 $\mu\text{g/l}$. Marker omkring ejendommen samt en formodet vaskeplads og håndtering af pesticider på ejendommen.
  - Dichlorprop konstateres i to indvindingsboringer med indhold på 0,1 $\mu\text{g/l}$. Afværgepumpning igangsættes for at hindre spredning. Marker omkring og en landbrugsejendom ca. 1 km opstrøms.

Diskussionsoplæg

- Diskussionsdiagram
  - Kildetype: Hvilken retning peger fundene i og hvilke udfordringer giver dette?
  - Aktør: Hvem er direkte aktører og hvem er ellers interessant (tilføj gerne flere)?
  - Prioritering: Hvordan vil casen prioriteres af de enkelte aktører
- Opsamling i plenum

